

ผลของการใช้รูปแบบการนิเทศทางคลินิกที่เน้นสัมพันธภาพของพยาบาลผู้นิเทศก์
ที่มีต่อเวลาที่ใช้และคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยจิตเวช
ของพยาบาลประจำการ

นางนงนุช แทนบุญไพรัช



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2540
ISBN 974-638-828-2
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF USING CLINICAL SUPERVISORY MODEL FOCUSED ON
RELATIONSHIP FOR NURSE SUPERVISORS ON TIME SPENT
AND QUALITY OF DIRECT NURSING CARE FOR
PSYCHIATRIC PATIENTS OF STAFF NURSES**

Mrs. Nongnuch Thanboonpairat

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration**

Nursing Administration Program

Graduate School

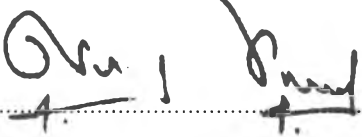
Chulalongkorn University

Academic year 1997

ISBN 974-638-828-2


หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้รูปแบบการนิเทศทางคลินิกที่เน้นสัมพันธภาพของ
พยาบาลผู้นิเทศที่มีต่อเวลาที่ใช้และคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล
โดยตรงแก่ผู้ป่วยจิตเวชของพยาบาลประจำการ
โดย นางนงนุช แทนบุญไพรัช
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ญูนิพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญธวัชชัย

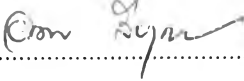
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต



.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)


.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ญูนิพันธ์)


.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญธวัชชัย)


.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นางนุช แทนบุญไพรัช : ผลของการใช้รูปแบบการนิเทศทางคลินิกที่เน้นสัมพันธ์ภาพของพยาบาล
ผู้นิเทศก์ที่มีต่อเวลาที่ใช้และคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยจิตเวชของพยาบาล
ประจำการ (EFFECTS OF USING CLINICAL SUPERVISORY MODEL FOCUSED ON RELATIONSHIP
FOR NURSE SUPERVISORS ON TIME SPENT AND QUALITY OF DIRECT NURSING CARE FOR
PSYCHIATRIC PATIENTS OF STAFF NURSES) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์,
อ. ที่ปรึกษาร่วม : ผศ. ดร. อรพรรณ ลีอนุญชวิชัย, 164 หน้า ISBN 974-638-828-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเวลาที่ใช้และคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วย
จิตเวชของพยาบาลประจำการ ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศทางคลินิกที่เน้นสัมพันธ์ภาพ และ
เปรียบเทียบเวลาที่ใช้ และคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยจิตเวชของพยาบาลประจำการที่ได้รับ
การนิเทศตามรูปแบบกับพยาบาลประจำการที่ได้รับการนิเทศตามปกติ กลุ่มตัวอย่างคือพยาบาลประจำการ 30 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศทางคลินิกที่เน้นสัมพันธ์ภาพสำหรับ
พยาบาลผู้นิเทศก์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบการบันทึกเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล
โดยตรง และแบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรง ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ แบบวิเคราะห์บันทึก
การพยาบาล และแบบสังเกตการปฏิบัติการพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า:

1. เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยจิตเวชของพยาบาลประจำการหลังการ
ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศทางคลินิกที่เน้นสัมพันธ์ภาพมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05
2. คุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยจิตเวชของพยาบาลประจำการในกลุ่มที่ได้รับการ
การนิเทศทางคลินิกตามรูปแบบสูงกว่าในกลุ่มที่ได้รับการนิเทศตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยจิตเวชของพยาบาลประจำการในกลุ่มที่ได้
รับการนิเทศทางคลินิกตามรูปแบบมากกว่าในกลุ่มที่ได้รับการนิเทศตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. คุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยจิตเวชของพยาบาลประจำการในกลุ่มที่ได้รับ
การนิเทศทางคลินิกตามรูปแบบสูงกว่าในกลุ่มที่ได้รับการนิเทศตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล.....
ปีการศึกษา 2540.....

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C786397 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : CLINICAL SUPERVISORY MODEL / TIME SPENT / QUALITY OF PSYCHIATRIC NURSING

NONGNUCH THANBOONPAIRAT : EFFECTS OF USING CLINICAL SUPERVISORY MODEL
FOCUSED ON RELATIONSHIP FOR NURSE SUPERVISORS ON TIME SPENT AND QUALITY OF
DIRECT NURSING CARE FOR PSYCHAIATRIC PATIENTS OF STAFF NURSES. THESIS ADVISOR :
ASSO PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph D., THESIS CO-ADVISOR : ASST. PROF. ORAPHUN
LUEBOONTHAVATCHAI, Ph D., 164 pp. ISBN 974-638-828-2.

The purposes of this quasi-experimental research were to study time spent and quality of direct nursing care for psychiatric patients of staff nurses before and after using the clinical supervisory model focused on relationship and to compare time spent and quality of direct nursing care for psychiatric patients of staff nurses in the experimental group and the control group. Research subjects consisted of 6 nurse supervisors and 30 staff nurses working in six units of Srithanya Hospital who were equally assigned into one experimental and one control group. Tools used in the experimental group was a clinical supervisory model and its manual. In the experimental group, staff nurses were supervised by nurse supervisors using the supervisory model focused on relationship for 4 weeks. Research instruments which were developed by the researcher and tested for the content validity and the consistency indexes, were a time record sheet and the quality of psychiatric direct nursing care assessment. The latter tool consisted of two parts : a nursing care analysis form and a nursing care observation sheet. Statistical techniques used in data analysis were mean, standard deviation and t-test.


Major results of the study were the followings :

1. Time spent for direct nursing care for psychiatric patients by staff nurses after the experiment were significantly higher than before the experiment, at the .05 level.
2. Quality of direct nursing care for psychiatric patients of staff nurses after the experiment were significantly higher than before the experiment, at the .05 level.
3. Time spent for direct nursing care for psychiatric patients by staff nurses in the experimental group were significantly higher than that of the staff nurses in the control group, at the .05 level.
4. Quality of direct nursing care for psychiatric patients of staff nurses in the experimental group were significantly higher than that of the staff nurses in the control group, at the .05 level.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล.....

ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิติ..... 

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... 

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... 



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนช่วยเหลือเอื้ออาทรและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างสูง จึงกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ไร่ไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุรยา ที่ให้คำแนะนำ เกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์ อดีตคณบดีคณะพยาบาล ศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์และให้ความช่วยเหลือด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเยี่ยมมาตลอด

ขอขอบพระคุณ คณะผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของ เครื่องมือทุกท่าน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีธัญญาที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง ขอขอบคุณ โรงพยาบาลผู้นิเทศก์และผู้ช่วยวิจัยทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการศึกษาทดลอง และเก็บ รวบรวมข้อมูลจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ

กราบขอบพระคุณ มารดาที่ให้ชีวิตและจิตใจ ช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจ เรื่องการเรียนด้วยดีตลอดมา และขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ไม่อาจกล่าวนามได้หมด ณ ที่นี้ ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดียิ่ง ท้ายสุดนี้ขอขอบคุณครอบครัวแทนบุญไพรัชและครอบครัว วงศ์ประทีป ที่เป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือมาตลอด จนกระทั่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้

นนุช แทนบุญไพรัช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	7
1.3 แนวเหตุผลและสมมุติฐานการวิจัย	8
1.4 ขอบเขตการวิจัย	8
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น	9
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
3. วิธีดำเนินการวิจัย	86
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	87
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	89
3.3 ขั้นตอนการวิจัย	102
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	109
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	110
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	120
5.1 สรุปผลการวิจัย	126
5.2 อภิปรายผล	128
5.3 ข้อเสนอแนะ	132
รายการอ้างอิง	133

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	139
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือ ...	140
ภาคผนวก ข. คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศทางคลินิก	144
ภาคผนวก ค. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้กำกับการทดลอง	146
ภาคผนวก ง. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	151
ภาคผนวก จ. คุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย.....	155
ประวัติผู้วิจัย	164

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	ประเภทและจำนวนของพยาบาลผู้นิเทศก์กับพยาบาลประจำการที่ ดำเนินการในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามแผนกและหอ ผู้ป่วย	88
2	ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงในแบบสังเกต การปฏิบัติการพยาบาลโดยตรง และแบบวิเคราะห์การบันทึกการปฏิบัติ การพยาบาลโดยตรง	97
3	เปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้ด้านการนิเทศก่อนและหลังการ อบรมเรื่อง การส่งเสริมการนิเทศทางคลินิกในโรงพยาบาลจิตเวช เพื่อ พัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล	105
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระดับตำแหน่ง ช่วงเวลาที่ใช้ปฏิบัติงาน	111
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่ใช้และ คุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรง ของกลุ่มทดลอง ภายในกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง (pair t-test)	113
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่ใช้และ คุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรง ก่อนและหลังการทดลองของ กลุ่มควบคุม (pair t-test)	115
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่ใช้และ คุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรง ระหว่างกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง (t-test)	116
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่ใช้และ คุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรง ระหว่างกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุมหลังการทดลอง (t-test)	117
9	ความคิดเห็นของพยาบาลผู้นิเทศก์เกี่ยวกับการใช้รูปแบบการนิเทศทาง คลินิกที่เน้นสัมพันธภาพ	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 การหาดัชนีความสอดคล้องของการสังเกตและการวิเคราะห์บันทึก การปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคนที่1.....	156
11 การหาดัชนีความสอดคล้องของการสังเกตและการวิเคราะห์บันทึก การปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคนที่2.....	157
12 การหาดัชนีความสอดคล้องของการสังเกตและการวิเคราะห์บันทึก การปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคนที่3.....	158
13 การหาดัชนีความสอดคล้องของการสังเกตและการวิเคราะห์บันทึก การปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคนที่4.....	159
14 การหาดัชนีความสอดคล้องของการวิเคราะห์การใช้เวลาระหว่างผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยคนที่1.....	160
15 การหาดัชนีความสอดคล้องของการวิเคราะห์การใช้เวลาระหว่างผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยคนที่2.....	161
16 การหาดัชนีความสอดคล้องของการวิเคราะห์การใช้เวลาระหว่างผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยคนที่3.....	162
17 การหาดัชนีความสอดคล้องของการวิเคราะห์การใช้เวลาระหว่างผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยคนที่4.....	163

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. สายการบังคับบัญชาฝ่ายการพยาบาลของกลุ่มงานการพยาบาล	20
2. Composite of Supervision and the Appropriate Styles for Each Stage	78
3. องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศทางคลินิก	80